Techninės specifikacijos
13 priedas

PROGRAMOS FORMA

Teikėjas (Teikėjo rekvizitai, vardas ir pavardė)

Nacionalinė švietimo agentūra

Programos pavadinimas ir lygis

Dorinio ugdymo mokytojų dalykinių kompetencijų tobulinimas, nacionalinio lygio programa. Nacionalinė

Programos rengėjas(-ai)

Doc. dr. Andrius Sprindžiūnas, Julija Sinicienė

Programos anotacija (aktualumas, reikalingumas)

Mokytojų dalykinių kompetencijų tobulinimo poreikio ir turinio analizė (2018) pabrėžė pedagogų dalykinių, didaktinių bei ugdymo praktikos gebėjimų visumos svarbą ir atskleidė, kad dorinio ugdymo mokytojų, ypač etikos mokytojų, dalykinių kompetencijų tobulinimas yra problemiškas. Be to pabrėžiama, kad mokytojų kompetencijų tobulinimosi efektyvumui užtikrinti yra svarbus mokymų turinio atitikimas mokytojų poreikiams ir pačių mokytojų aktyvus įsitraukimas į kompetencijų tobulinimo veiklas. Todėl įgyvendinant šią programą dorinio ugdymo mokytojai yra kviečiami ne tik įgyti naujų žinių bei gebėjimų, bet ir pasidalinti savo gerąja praktika bei idėjomis, taip pat ir įsitraukti į praktinės aksiologijos tyrimus siekiant sudaryti sąlygas ugdytinių vertybinės sąmonės augimui. Remiantis naujausiais Lietuvos ir užsienio edukologų, filosofų, socialinės psichologijos specialistų darbais, Lietuvos pažangos strategijos „Lietuva 2030“ ir atnaujintos dorinio ugdymo programos nuostatomis, ypač akcentuotina moralinių ir socialinių vertybių ugdymosi svarba: sąžiningumo, savigarbos, pagarbos žmogui ir žmogaus teisėms, tolerancijos, tautinės savimonės, pagarbos kiekvienai tautybei, religijai ir kultūrai, pilietiškumo, patriotiškumo, solidarumo, nepakantumo korupcijai, teisingumo, gamtosaugos ir ekologiškumo. Siekiama, kad dorinio ugdymo programos turinys būtų pateikiamas šiuolaikiškai ir aktualiai, atsižvelgiant į mokinių amžių ir Lietuvos, o tai pat ir Europos kultūrinį kontekstą, naudojantis naujausia mokiniams suprantama moksline ir grožine literatūra, dokumentika, teatro, kino ir kitų vizualiųjų menų kūriniais. Taip pat siekiama atskleisti religinių doktrinų (tradicijų) ir filosofinių (etinių) teorijų ir praktikos ryšį, gerbti mokinių dvasinę autonomiją, remtis mokinių patirtimi ir vidine motyvacija siekti intelektinio bei moralinio augimo. Skatinami aktyvūs mokymosi metodai, ypač mokymosi bendradarbiaujant metodai: diskusijos, debatai, tyrimai ir dalijimasis

patirtimi, aktyvi kūrybinė veikla, ekskursijos, individuali arba grupinė tiriamoji ir projektinė veikla.
Programa skirta pagrindinio ir vidurinio dorinio ugdymo mokytojams. Programą sudaro 3 moduliai: 1 modulis „XXI a. moralės filosofijos esminių problemų apžvalga ir mąstymo metodai“ (16 val.), 2 modulis „XXI a. moralinės psichologijos esminių problemų apžvalga ir emocinis ugdymas“ (16 val.) bei 3 modulis „Postmodernioji etikos didaktika kaip tarpdalykinis ugdymas: literatūra ir vizualieji menai“ (16 val.). Programą baigusiu laikomas asmuo, kuris yra sėkmingai pabaigęs visus 3 modulius (trukmė ne mažiau nei 48 val.). Programos moduliai sudaryti taip, kad dalyviai po 1 modulio atliks savarankiškas užduotis, kurios bus pristatomos, aptariamos ir jei reikia koreguojamos ne tik 1 modulio, bet 2 modulio mokymo kontekste. Taip siekiama ugdyti mokymų dalyvių gebėjimus įgytas žinias ir nuostatas taikyti savo praktinėje veikloje.

Programos tikslas

Plėtoti dorinio ugdymo mokytojų dalykinių kompetencijų gebėjimus, suteikiant jiems žinių ir ugdant tyrinėjimo, komunikavimo bei atviro mąstymo gebėjimus, skatinant juos taikyti ugdymo procese remiantis atnaujintomis XXI amžiaus moralės filosofijos, psichologijos, postmoderniosios etikos žiniomis ir metodais.

Programos uždaviniai

1. Susipažinti su moralės filosofijos problematiką tiriančiais naujausiais šaltiniais, aptarti ir pagilinti supratimą apie naujas moralės filosofijos pozicijas.

2. Susipažinti su naujausiais moralės psichologijos tyrimais, idėjomis ir dorinio ugdymo praktika, remiantis holistine asmenybės samprata ir akcentuojant mokiniams reikšmingų emocinių patirčių svarbą.

3. Atskleisti literatūros, teatro, kino, vizualiųjų ir kitų menų galimybes asmenybės doriniam ugdymui, pasidalinti gerąja didaktine praktika integruojant literatūros ir vizualiųjų menų pasiekimus su filosofinės etikos įžvalgomis ugdant moralinėmis, religinėmis, ekologinėmis ir socialinėmis vertybėmis pagrįstą mokinių savimonę.

Programos turinys, trukmė, naudojami mokymo(si) metodai (būdai)

Eil. Nr.	**Tema**	**Teorija**	**Praktika**	**Savarankiškas darbas**	**Viso**	**Mokymo metodai**
1 Modulis. XXI a. moralinės filosofijos esminių problemų apžvalga ir mąstymo metodai						
1.	Įvadas. Moralės filosofijos sąvokos ir apibrėžimai	1			1	Interaktyvi paskaita (paskaita, diskusija)
2.	Svarbiausios moralės filosofijos kryptys	1			1	Interaktyvi paskaita.
3.	Užduotis: Užduoties sukūrimas naudojant		1		1	Darbas grupėse, diskusija, pristatymas.

	analitinį-kritinį, fenomenologinį, naratyvinį arba hermeneutinį -interpretacinį metodus.					
4.	Naujosios moralės filosofijos pozicijos: diskursas ir komunikacija, postmodernistinė moralė ir teisingumas.	2			2	Interaktyvi paskaita.
5.	Savarankiškas darbas: (probleminio atvejo analizės ir klausimų efektyviai refleksijai kūrimas)			4	4	Individualus darbas. Užduoties parengimas
6.	Savarankiškų darbų pristatymas.		3,5		3,5	Savarankiškų darbų pristatymas, aptarimas, tobulinimas, konsultacija
7.	Refleksija. Bendras 1 modulio mokymų įvertinimas.		0,5		0,5	Aptarimas
8.	Šaltinių nagrinėjimas.			3	3	Darbas su tekstais, vizualia medžiaga.
2 Modulis. XXI a. moralinės psichologijos esminių problemų apžvalga ir emocinis ugdymas.						
1.	Moralės psichologijos sąvokos ir apibrėžimai	1			1	Interaktyvi paskaita.
2.	Moralės psichologijos žymiausios teorijos ir kryptys	1			1	Interaktyvi paskaita.
3.	Naujausios moralės psichologijos ir emocinio ugdymo teorijos	1			1	Interaktyvi paskaita.
4.	Užduotis: Prasmingos emocinės patirties užduoties kūrimas remiantis I modulyje pasirinktu probleminiu atveju.		3		3	Darbas grupėse, pristatymas, aptarimas.
5.	Savarankiškas darbas. Suplanuoti ir atlikti socialinį - psichologinį tyrinėjimą.			5	5	Individualus darbas.
6.	Savarankiško darbo pristatymas.		3,5		3,5	Savarankiškų darbų pristatymas, aptarimas, tobulinimas, konsultacija.
7.	Refleksija. II modulio mokymų įvertinimas.		0,5		0,5	Aptarimas

8.	Šaltinių nagrinėjimas.		1		1	Darbas su tekstais, vizualia medžiaga.
3 Modulis. Postmodernioji etikos didaktika kaip tarpdalykinis ugdymas: literatūra ir vizualieji menai.						
1.	Egzistencinės moralės filosofijos tematika literatūroje ir vizualiuosiuose menuose.	2			2	Interaktyvi paskaita.
2.	Darbas grupėse. „Peteris ir vilkas“ animacinio filmo analizė		3		3	Darbas grupėse, pristatymas, aptarimas.
3.	Menas ir religinė egzistencinė moralė. Menas ir sekuliarioji egzistencinė moralė	2			2	Interaktyvi paskaita.
4.	Gyvenimo prasmės problema filosofijoje ir menuose.	2			2	Interaktyvi paskaita.
5.	Savarankiškas kūrybinis darbas.		3		3	Individualus darbas.
6.	Savarankiško darbo pristatymas		1		1	Savarankiškų darbų pristatymas, aptarimas, tobulinimas, konsultacija.
7.	Šaltinių nagrinėjimas		2		2	Darbas su tekstais, vizualia medžiaga.
8.	Refleksija. Visų mokymų aptarimas		1		1	Aptarimas

Tikėtina(-os) kompetencija(-os), kurią(-ias) įgis Programą baigęs asmuo

Kompetencijos

- Gebės tyrinėti ir ugdymo procese taikyti moralės filosofijos žinias;
- Pagilins ir lavins įgūdžius taikyti ugdymo metodus, plėtojančius mokinių analitinį-kritinį, fenomenologinį, naratyvinį, hermeneutinį interpretacinį moralinį mąstymą;
- Tobulins gebėjimus komunikuoti ir ugdymo procese taikyti psichologijos mokslo srities – asmenybės emocinės, charakterio, moralinės raidos tyrimų žinias;
- Gebės efektyviai planuoti ir įgyvendinti veiklas, ugdančias socialinę, emocinę ir sveikatos kompetenciją;
- Tobulins atvirojo mąstymo gebėjimus ir gebėjimus ugdymo procese integruotai taikyti interdisciplininės meno, literatūros ir filosofijos idėjas bei metodus, remiantis postmoderniąja didaktikos paradigma.

Papildomos kompetencijos: gebės kurti aktualaus turinio užduotis, tinkamai parinkti ir taikyti ugdymo(si) metodus, skatinančius mokinių saviraišką, savarankiškumą ir atsakomybę; tobulins

bendravimo ir bendradarbiavimo; reflektavimo ir mokymosi mokytis, komunikacinę ir informacijos valdymo kompetencijas.

Įgytų kompetencijų įvertinimo būdai: dalyvių pasisakymai, individualių užduočių ir savarankiško darbo atlikimas bei pristatymas. Pokalbis, šaltinių analizė, darbas grupėse, rekomendacijų teikimas, dalyvių interviu.

Programai vykdyti naudojama mokomoji medžiaga ir techninės priemonės

Mokomoji medžiaga

Tema	**Mokomosios medžiagos pavadinimas**	**Mokomosios medžiagos apimtis**
Pranešimų medžiaga. XXI a. moralinės filosofijos esminių problemų apžvalga ir mąstymo metodai	Skaidruolės	21 sk.
Pranešimų medžiaga. XXI a. moralinės psichologijos esminių problemų apžvalga ir emocinis ugdymas.	Skaidruolės	11 sk.
XXI a. moralinės filosofijos esminių problemų apžvalga ir mąstymo metodai	Užduočių lapai	2 psl.
XXI a. moralinės psichologijos esminių problemų apžvalga ir emocinis ugdymas.	Užduočių lapai	2 psl.
XXI a. moralinės psichologijos esminių problemų apžvalga ir emocinis ugdymas.	Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos aprašas	8 psl.
Postmodernioji etikos didaktika kaip tarpdalykinis ugdymas: literatūra ir vizualieji menai.	Užduočių lapai	2 psl.
Postmodernioji etikos didaktika kaip tarpdalykinis ugdymas: literatūra ir vizualieji menai.	Jausmų kortelės	2 psl.

Techninės priemonės

Kompiuteris su USB jungtimis, DVD įrenginiu ir paleidimo programa, Ofiso versija ne žemesnė nei 2007 m. Garso užtikrinimo įranga. Vaizdo projektorius ir ekranas arba interaktyvi lenta. Interneto prieiga. Konferencinė lenta su popieriumi (40 lapų vienai mokymų grupei). Rašikliai (6 skirtingų spalvų komplektas vienai grupei)

Spalvoti lipnūs lapeliai.
Balto popieriaus lapai (2-3) kiekvienam dalyviui.

Programai rengti naudotos literatūros ir kitų informacinių šaltinių sąrašas

1. Baranova J. 2006. Filosofija ir literatūra: priešpriešos, paralelės, sankirtos. Vilnius: Tyto alba.
2. Baranova J. 2015. XX amžiaus moralės filosofija: pokalbis su Kantu. Antras, papildytas leidimas. Vilnius: LEU.
3. Baranova J., Duoblienė L. 2020. Filosofija vaikams ir multimodalus ugdymas: *metodinė priemonė*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
4. Barry B. 2002. Teisingumo teorijos. Socialinio teisingumo traktatas. 1 tomas. Vilnius: Eugrimas.
5. Briedis M., Kazlauskas E. 2008. Kognityvioji psichologija ir moralės filosofija: ar tvirtos kognityvinės ir moralinės raidos paralelės? // Problemos T. 74, p.150-161.
6. Dalykinių kompetencijų tobulinimo poreikio ir turinio analizė: *Kokybinio tyrimo ataskaita*. Projektas *„Bendrojo ugdymo mokytojų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų tobulinimas“*. Vilnius, 2018.
7. Duoblienė L. 2018. Pohumanistinis ugdymas. Dekoduoti: Monografija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
8. Duoblienė L. 2006. Šiuolaikinė ugdymo filosofija: refleksijos ir dialogo link. Vilnius: Tyto Alba, P. 215.
9. Jokubaitis A. 2012. Vertybių tironija ir politika. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
10. Mažeikis G. 2018. Dvasios niekšybė: moralinės vaizduotės tyrimai: *monografija*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
11. Kaelenda Č. 2016. Achilo kulno papėdėje: pasaulinė ekologinė krizė ir Lietuva. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
12. Kanišauskas S. 2014. Aksiologijos įvadas: vadovėlis. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
13. Kanišauskas S. 2019. Mokslas, religija ir religinis jausmas. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
14. Kanišauskas S. 2009. Moralės filosofijos pagrindai. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
15. Ugdymo paradigmų iššūkiai didaktikai*: kolektyvinė monografija. Lietuvos edukologijos universitetas ugdymo mokslų fakultetas edukacinių tyrimų institutas*. Vilnius: LEU, 2014. 519 p.
16. Learning to be. Mokymasis būti: daugiau dėmesio socialiniam ir emociniam ugdymui Europos mokyklose. *Projekto ataskaita ir rekomendacijos socialinio ir emocinio ugdymo stiprinimui mokyklose*/Vilnius – Ryga – Liubliana – Milanas – Sevilija – Helsinkis – Lisabona, 2020.
17. Antikorupcinis ugdymas bendrojo ugdymo mokykloje: *metodinė priemonė*. Vilnius: ŠMSM, NŠA, 2020 – 99 p, https://duomenys.ugdome.lt/?mokytojas/mano/duomenys/med=13/908
18. Sodeika T. 2010. Filosofija ir tekstas. Kaunas: Technologija.
19. Teper R., Zhong C., Inzlicht M. 2015. How Emotions Shape Moral Behavior: Some Answers (and Questions) for the Field of Moral Psychology // Social and Personality Psychology Compass. T.9, P. 1-14.
20. Kompetencijų aprašai.

https://www.mokykla2030.lt/kompetenciju-ir-vaiko-raidos-aprasai/
21. Žukauskienė R. 1998. Raidos psichologija. Antrasis leidimas. Vilnius: Margi raštai.
22. Milerius N., Žukauskaitė A., Baranova J., Sabolius K., Brasiškis L. 2013. Kinas ir filosofija: *kolektyvinė monografija*. Vilnius: LMT, P. 223.

Lektoriai

Jungtinė 2-3 lektorių grupė.
Visi lektoriai turi turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą.
Bent 1 lektorius turi turėti ne mažesnę kaip 3 metų mokslinio, akademinio darbo patirtį filosofijos, etikos srityje.
Bent 1 lektorius turi turėti ne mažesnę kaip 3 metų praktinio darbo patirtį mokykloje mokant bent vieno iš šių dalykų: etiką, tikybą, filosofiją.
Bent 1 lektorius turi turėti mokymų (seminarų, konsultacijų ir kt.) vedimo patirties, t.y. per paskutinius 3 metus turi būti vedęs arba buvęs lektoriumi, ne mažiau kaip 3 mokymuose.

Reikalavimai dalyviams

Dorinio ugdymo, filosofijos pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokytojai.

Nuorodos

https://www.mokykla2030.lt/kompetenciju-ir-vaiko-raidos-aprasai/;
https://duomenys.ugdome.lt/?mokytojas/mano/duomenys/med=13/908;
https://www.emokykla.lt/bendrasis/bendrojo-ugdymo-programu-projektai

Priedai

DALOMOJI MEDŽIAGA. Užduočių lapai

Skaidruolių pateiktys

Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos aprašas

Jausmų kortelės